

ESPAICARRAIXET

Número 13 - ESTIU 2021

REVISTA
CULTURAL
DE L'HORTA
NORD

HELEA AMBAK

06 Els enterraren però eren llavors

MEMÒRIA DEMOCRÀTICA A L'HORTA

10 Units pel futur de l'Horta
LA CAMPANYA DELS #PREUSJUSTOS

12 Custodiant la cultura
L'ASSOCIACIÓ EL BURRO SEC POSA EN VALOR LA HISTÒRIA D'ALBUIXECH AMB FIGURES COM AMBRÓS, EL CREADOR DEL CAPITÁN TRUENO

16 Temps de brisa i plans
LA POBLA DE FARNALS DESPLEGA EL POTENCIAL TURÍSTIC PER A L'ESTIU

28 El Crist d'Albalat és de Teruel
JUAN BAUTISTA TORMOS ACREDITA LA TALLA AL PRESTIGIÓS ESCULTOR

TAMBÉ DESTAQUEM

14 ELS 30 ANYS DELS DIMONIS
La Colla de Massalfassar celebra l'aniversari amb iniciatives com els "Vermuts de 1.000 dimonis"

18 LES MIL PRIMAVERES DE L'HORTA VALENCIANA
Turisme Carraixet posa el focus sobre el valor humà del paisatge agrari amb l'aniversari mil·lenari de l'horta

30 VICENTE IBÁÑEZ
El perruquer de la fantasia i la modernitat de Moncada

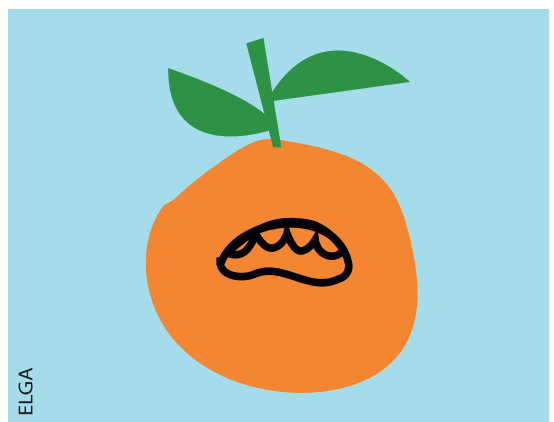
32 LECTURES AL CARAMULL DEL PAISATGE
La Fundació FULL promou la campanya 'Llibres al Cim'

30 L'APNEA TAMBÉ TÉ TRUC
Rubén Aparisi, el mag de Vinalesa, quint al mundial d'apnea de Belgrad

www.espaicarraixet.es
[@espaicarraixet](https://twitter.com/espaicarraixet)

ACÍ, DEL NORD-OEST

PER ELGA FERNÁNDEZ LAMAS

QUINA XULADA, LA CIUTAT PLENA DE TARONGERS.
QUÈ EDUCATS, I NO N'AGAFEN CAP.

TARONJA BORDE

RESPECTEM L'HORTA

Respectem la llauradora i el llaurador

Ajuntament
d'Almàssera
AGRICULTURA

L'amfitriona

NÚRIA GARCIA
DIRECTORA D'ESPAI CARRAIXET

Orgull de ser multicolor

Acabem de celebrar el Dia de l'Orgull LGTBI, i em sembla increïble com els valors que proclamem amb la bandera multicolor sovint no els apliquem a altres aspectes. Si mirem amb perspectiva ampla, tot es redueix al respecte a la vida i a poder expressar les nostres emocions amb llibertat davant qualsevol circumstància.

Moltes vegades, però, les persones jutgem debades les accions dels demés, i tot i que les agressions a la identitat sexual ja són condemnades a nivell social, hi ha d'altres que passen molt desapercubudes. Sol passar, això dels judicis personals, quan algú no complix amb l'expectativa que hem creat als nostres pensaments i trenca amb allò que s'espera que fem. Què seriem, però, si les persones actuàrem com els demés pensen que és el més adequat? Un món adoctrinat on la bandera multicolor no passaria del gris.

Sembla obvi el que estic dient, però darrerament m'he sentit jutjada per convidar a una determinada personalitat i no a una altra a una presentació de la revista, i m'ha vingut al cap amb alegria l'anarquia política dins l'entramat poètic valencià de l'amic Edu Marco. Ell és un referent per a mi, perquè no busca justificar-se davant cap autoritat i, perquè ell, com jo, té amics

socialistes, nacionalistes i, per descomptat, també de dretes.

Que ningú s'estire dels cabells, però el respecte a la vida, l'orgull de ser persona, igual que la bandera LGTBI, passa per mi com un caleidoscopi on caben tots els colors, olors i sabors, sempre que es respecten els drets humans fonamentals. El feixisme, per descomptat, no té cabuda en estes pàgines.

Amb tot açò vull dir que esta revista no està en venda, perquè no és propietat exclusiva de ningú. Ni tan sols meua o de l'equip que treballa per a Espai Carraixet. Està formada per les aportacions culturals, patrimonials, territorials i també econòmiques, que els pobles i altres administracions supramunicipals fan, en base al sentiment d'estima per la nostra comarca. Això és el que ens ha de moure a seguir treballant i recolzant este projecte, i no la recerca de protagonisme o l'aliniació amb qualsevol partit polític del nostre espectre comarcal. Al remat, la millor política, la que perviu i s'assenta, és la que es fa des de l'ànima, i qui es creu vertaderament la funció vertebradora d'Espai Carraixet sap que la nostra forma de treballar comprén la integració de la cultura dels nostres pobles des de la humilitat i la honestat. Si ens llevem això, desapareix la nostra raó de ser.

ESPAI CARRAIXET
Revista cultural de l'Horta Nord

Núm. 13 ESTIU 2021

Directora
Núria Garcia
Subdirector
Eduard Ramírez
Redacció
María José Martínez
Mireia Corachán
Jorge Pérez
Fernando Miñana
Il·lustracions
Helga Ambak
Elga Fernández Lamas
Col·laboracions en este número
Lluís Molina
Sergi Ruiz
Disseny i maquetació
Alamida Comunicació
Continguts web
Manuel Regidor
Impressió
Marí Montañana

El convidat

LLUÍS MOLINA BALAGUER
 ASSOCIACIÓ CULTURAL EL PORTALET
 D'ALBALAT DELS SORELLS

Per què una associació cultural

Parlar d'associacions culturals d'àmbit local és, primer de tot, parlar de la importància que té per a un poble gaudir d'un teixit social participatiu ample. Cal assolir la necessitat de ser elements actius a l'hora de donar forma a la societat en la qual vivim. Sols així, podrem considerar-la com veritablement nostra. Una societat activa és una societat viva. Però, a més, conforme augmenta eixa base de participació i s'incrementa la implicació de la gent, allò que podem anomenar "valors socials" (solidaritat, empatia...) prenen un paper més destacat al seu si. Un d'eixos valors és l'autoestima, un element bàsic per assegurar el futur d'un poble. I quan -com és el cas de la nostra comarca- vivim a l'ombra d'una gran ciutat amb la seua forta capacitat d'absorció, eixa autoestima esdevé clau de la pròpia supervivència. És el factor que pot marcar la diferència entre ser poble o ser barri-dormitori. Tenir personalitat o perdre-la.

Dins d'aquesta dialèctica, les associacions culturals juguem un paper essencial. Junt a la guarda i protecció del patrimoni local -i hem d'entendre el concepte patrimoni de la manera més ampla possible, una de les tasques més importants en les quals cal esforçar-se és en

**UN D'EIXOS
 VALORS ÉS
 L'AUTOESTIMA,
 UN ELEMENT
 BÀSIC PER
 ASSEGURAR
 EL FUTUR
 D'UN POBLE**

la difusió d'eixe mateix patrimoni. Una difusió que ha de tindre una doble vessant. Per un costat a nivell local, esforçant-nos perquè siga valorat primerament pels propis protagonistes i posseïdors. Sols si la gent del nostre entorn és conscient i valora amb la importància que es mereixen les seues pròpies tradicions, aconseguirem una societat implicada en la protecció del seu patrimoni.

Al mateix temps, és necessari també difondre'l més enllà dels estrets límits de la nostra població, mostrant-nos com un espai que és capaç d'aportar elements de valor que cal protegir i respectar. Aquest, sense cap dubte és un gran repte. La limitada capacitat que tenim la majoria d'associacions de caràcter

local difícilment pot assolir-lo. Ahí és on entren en joc altres elements necessaris, com ara les estructures comarcals, que han de servir de trampolins o altaveus que faciliten i oferisquen a les associacions eixes de difusió supralocals i espais de confluència amb altres associacions afavorint la comunicació i la col·laboració. Sinergies, eixa paraula tan de moda avui en dia. Si volem que des d'àmbits aliens al nostre entorn se'ns respecte (el moviment per la defensa de l'horta n'és un bon exemple), hem de ser capaços d'articular un discurs al voltant del nostre patrimoni que pugua ser escoltat per una població el més ampla possible.

Des d'aquesta perspectiva, podem dir que les associacions culturals sovint parlen del passat, però ho fan mirant al futur.

Els enterraren però eren **LLAVORS**

Imatge del paretó de Paterna, actiu fins ben entrats els anys 50, on s'amuntegaren els cadàvers de 2.238 persones afusellades

Cada dia és més clara la necessitat de la memòria democràtica compartida i de la reparació emocional de les víctimes del Franquisme i de les seues famílies. L'acompanyament actual alimenta la societat cívica.

REDACCIÓ **EDUARD RAMÍREZ**
FOTOGRAFIA **ULISSES ORTIZ / MANUEL CLEMENTE / ALAMIDA**

El 24 de maig en el cementiri general del cap i casal hi hagué un homenatge cívic a Joan Baptista Peset Aleixandre, afusellat en Paterna 80 anys arrere. La senzilla reivindicació de la memòria democràtica era iniciativa del periodista d'Almàssera Francesc Bayarri, que obria la paraula al públic. L'acte comptà amb representants institucionals, com ara el president de les Corts, la consellera de Qualitat Democràtica, l'alcalde i la regidora d'Acció Cultural de València. Peset

Aleixandre, nascut a Godella el 1886 a una família de tradició lliurepensadora, fou un metge destacat en la promoció de la salut pública i la lluita contra epidèmies. També fou rector de la Universitat de València (1932-1934) i el diputat més votat en les eleccions del 1936. L'assassinat d'aquest home bo resulta un exemple punyent i execrable de les misèries criminals de la postguerra. Com digué Bayarri en la presentació de l'acte, «la memòria de Peset no és propietat de ningú, però és patrimoni de tots».

Les víctimes com Peset s'estenen arreu, multiplicant tantes tragèdies que han esdevingut trauma

social. La indiferència i l'abandó ens qüestionen com a societat, i per tal de bastir la convivència social democràtica cal honestedat, reconeixement dels fets foscos i empatia amb el dolor. El paretó de Paterna estigué actiu fins ben entrats els anys 50, i en les seues fosses s'amuntegaren els cadàvers de 2.238 represaliats.

Sovint familiars damnificats hi col·locaven taulellets de record que eren arrancats, i fins als 80 no s'hi permeteren. Amb el temps ha sorgit una sensibilitat social més acollidora i amb cobertura legal. «Hui tanquem un cercle que no hauria d'haver-se obert mai. Hui soterrrem

l'avi Ambrosio al costat de la iaia Matilde al cementeri de Vinalesa, el nostre poble», digué la seua neta Imma Vijuescas, el 17 d'abril, en l'homenatge del poble als dos veïns exhumats de la fossa 127. Aborrna la serenitat del seu record a tots els familiars que han carregat amb aquella experiència, però reconforta compartir eixa intimitat vital que deixa de ser particular i ens interpel·la. «En la memòria de tota la família sempre recordàvem l'avi abandonat en una fossa comuna de Paterna i recuperar-lo era una prioritat. Com que això forma part de la història negra del nostre país, ho recordarem sempre, sense odi, però amb la cara ben alta, orgullosos del nostre avi», reblava Vijuescas.

A favor de la humanitat

«Ho faig per justícia i per la iaia», afirma Pilar Taberner, presidenta de l'associació de familiars de la fossa 21 de Paterna. Ella s'implicà a partir de nous detalls descoberts sobre el germà de sa iaia al 2008, en un homenatge de l'ajuntament de Quart de Poblet a les 13 persones afusellades després de guerra. Perquè com també és prou comú, pensava la llosa del silenci i la transmissió familiar era molt limitada. Taberner aspira a «un funeral familiar, portar-lo al nínxol dels seus pares», al descans com a reparació humana. La fossa 21 s'empassà 76 persones afusellades al juliol del 39, entre els 24 i els 67 anys, també les tres primeres dones, que provenien de Catarroja.

Aquesta associació ja ha identificat més de cinquanta famílies, fins i tot al Brasil, «perquè molta gent hagué de fugir del lloc d'origen», explica Taberner. Està prevista l'excavació i exhumació dels cossos durant l'estiu, i resulta inevitable l'emoció després de tanta espera. Continuen buscant descendents de les víctimes de la fossa 21, podeu contactar-hi al correu electrònic pilitaberner@hotmail.com.

«Els amors fan l'amor, les històries la història», deixà escrit Estellés, i en trobem un llarg rosari d'humanitat impressionant. Com la de Leoncio Badia, un condemnat a mort, en acabant «castigat a enterrar als seus», que durant anys deixava pistes dels morts i clandestinament facilitava detalls per a localitzar-los. Ara les famílies troben l'ajuda de persones particulars amb experiència en recerques entre padrons i arxius històrics, i sovint també l'administració local propera al veïnat.

Com en el cas d'Alfara, que comptava quatre veïns en la fossa 21. Assabentat Jaume Martínez Romero, regidor de Cultura, ha col·laborat en la cerca de relacions personals, a través de persones clau i de la xarxa informal del poble. «És fonamental tancar episodis per a una superació conjunta dins la convivència democràtica, i resulta irresponsable mantindre desapareguts. Davant el silenci imposit o autoimposat durant dècades, cal entendre el passat i descartar l'esquema de vencedors i vençuts. Ara com ara cal construir la nostra societat i solucionar-ho tan prompte com siga possible, amb dignitat i respecte», expressa el regidor.

En dos dels casos de veïns d'Alfara els cossos havien sigut extrets i enterrats a banda, cosa que permeté anys després que les famílies els recuperaren. Acaben de trobar-ne una familiar de la tercera víctima i en l'últim cas han aparegut noves dades per a avançar en la recerca... «Pot resultar complicat en un poble xicotet assumir experiències vitals dures i fortes, però el veïnatge és acompanyament humà, i m'han ensenyat que no es pot viure amb rancor, que és una rèmora. Hem d'assumir tot allò que va passar, perquè és important que les persones recuperen el relat de la

COM LA HISTÒRIA DE LEONCIO BADIA, CASTIGAT A ENTERRAR ALS SEUS, QUE DEIXAVA PISTES DELS MORTS I FACILITAVA DETALLS PER A LOCALITZAR-LOS

Homenatge al doctor Peset Aleixandre en el 80 aniversari del seu afusellament

seua història. I totes eixes històries complementen la memòria compartida d'un període negre», explica Martínez.

Al seu torn Rosa Pérez Garijo, consellera de Qualitat Democràtica, té clar que cal una política de memòria «integral», que faça del País Valencià un territori sense fosses ni vestigis de la dictadura. La implicació en les exhumacions ara suma un conveni amb la fundació FISABIO per tal de millorar la identificació de les restes trobades i consolidar-ne un banc d'ADN. Tanmateix, les més de 600 víctimes dels camps de concentració nazi també reben el reconeixement de la Generalitat amb taulells amb els seus noms que instal·laran en les seues localitats.

Deia Albert Camus que no podem fugir del dolor comú i que la nostra única justificació és parlar pels qui no poden fer-ho. Això

La família d'Ambrosio Vijuescas l'acomia al cementeri de Vinalesa

també és la memòria democràtica. En eixa línia la conselleria impulsa el projecte de llocs de la memòria, que començarà amb els emblemàtics camp de concentració d'Albatera i cementeri de Paterna, ja que «la memòria dignifica el nostre país i, a més, és una necessitat i un antídote contra els discursos actuals que reproduïxen els episodis més foscos del nostre passat», assegura

Pérez Garijo. El respecte i el reconeixement mutu guien la convivència diària, però en un tema tan sensible com les seqüeles de vides esgarrades tràgicament, resulten fonamentals. Probablement tota la reparació que podem oferir queda a ajudar a què tantes víctimes recuperen la pau amb les seues històries familiars. I entre tots, acompanyar-nos en la memòria. ■

MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

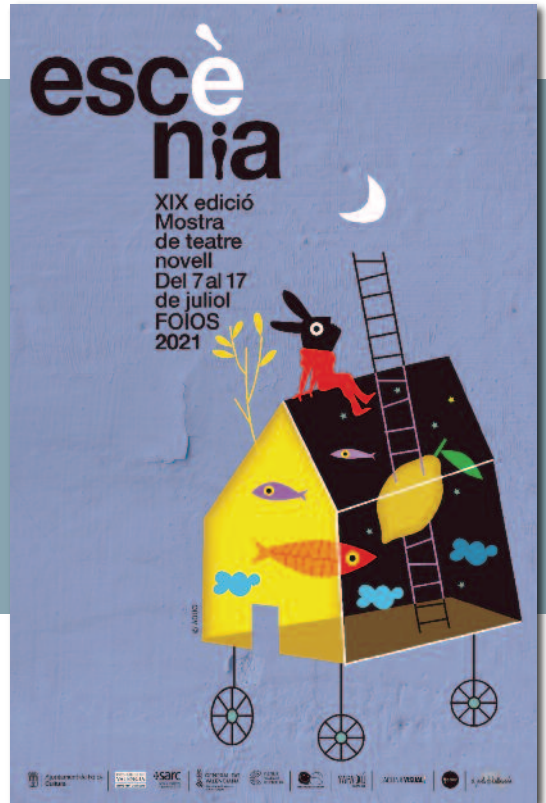

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
VEU

MOSTRA DE TEATRE NOVELL A FOIOS AMB LA XIX EDICIÓ D'ESCÈNIA

Del 7 al 17 de juliol podrem gaudir en la Casa de Cultura de Foios de les quatre propostes seleccionades per al concurs Escènia, mostra de teatre novell. Enguany hi participen els grups de València Unaovarias, amb «Iaia, tu tens sexe?», i Octàmbuli, amb «Sobrepassades». Des de Badajoz vindrà el grup Almor movimiento a presentar «El amor de mi ahora», i des de Barcelona el grup Cia. Càndida portarà «200.000 dones». FET (Foios Escola de Teatre) inaugurarà la mostra amb l'espectacle «Reines» i repetirà amb «Un passeig per la vida», mentre que en el lliurament de premis actuarà Marea Danza amb «Roda» en el passeig de l'Albereda.

2021
JULIOL A LA FRESCA
22.30H ALS JARDINS DE L'AJUNTAMENT

9 de juliol
RAFA NAVARRO I TOT EL MÓN

16 de juliol
MIQUEL PÉREZ & MARIA MORENO

23 de juliol
DUENDEANDO COMPANYIA

30 de juliol
BANDA SIMFÒNICA DE L'AGRUPACIÓ MUSICAL D'ALFARA DEL PATRIARCA

ALFARA del PATRIARCA
REGIDORIA DE CULTURA

GENERALITAT VALENCIANA

SEMPRE TEUA
La Nova Borja

PROPOSTES MUSICALS A ALFARA AMB EL 'JULIOL A LA FRESCA'

Alfara del Patriarca reprén el programa 'Juliol a la Fresca' amb actuacions tots els divendres del mes als Jardins de l'Ajuntament. Estrenarà el cycle l'artista local Rafa Navarro, junt amb un bon grapat d'amics i amigues de diferents indrets de la comarca. Miquel Pérez, actual guitarra de Pep Gimeno 'Botifarra', presentarà disc junt amb la seua companya Maria Jesús Moreno, també veïna de la localitat. Continuarà la programació amb Duendeando Companyia i tancarà el cycle la banda simfònica de l'Agrupació Musical d'Alfara del Patriarca.

Units pel futur de L'HORTA

La campanya "Preus Justos", amb el suport de col·lectius agraris i ecologistes, pretén aconseguir uns ingressos dignes per al sector de l'agricultura valenciana

Que el sector agrari valencià porta anys reclamant uns preus justos per als seus productes no és cap novetat. Però que en eixa petició s'hagen sumat col·lectius agraris i ecologistes sí que ho és. Per primera vegada, han desenvolupat una campanya conjunta de protecció dels agricultors i agricultores, a través del manifest "Ara, preus justos a l'Horta" que demana uns ingressos dignes com a millor garantia de relleu generacional i de cura del territori. Per l'Horta, Acció Ecologista Agró, Cerai o Greenpeace, entre altres, han unit forces amb els quatre grans sindi-

cats agraris del País Valencià per a dur a terme accions de divulgació de la problemàtica actual, a més de conscienciar i mobilitzar a consumidors, punts de venda i a l'Administració Pública sobre la necessitat de posar en valor la producció de proximitat.

"Com a consumidors tenim molt a fer per defensar els productes de la nostra horta i hem de ser conscients del nostre paper davant la competència forana", explica Marc Ferri, de Per l'Horta. "Demaneu comprar directament al llaurador, sempre que siga possible; també vigilar

la procedència dels productes si anem a comprar al supermercat, i exigir-los productes de proximitat", comenta, i assegura que el més recomanable seria "comprar en xicotetes botigues de barri o mercats municipals, perquè normalment funcionen amb canals curts comercials".

L'Administració Pública també és clau per a lluitar per la primacia del producte de proximitat en els punts de venda i recolzar al camperolat. Ajuntaments com el de València o el de Bonrepòs i Mirambell ja s'han adherit al manifest. "Esperem que ara hi hagen accions concretes, com l'aprovació de mercats agraris o l'increment dels pressupostos dedicats a l'agricultura en els Ajuntaments, però sempre escoltant les demandes del sector", afirma Marc Ferri.

Ajudes directes al sector

En aquesta línia, el Consell de l'Horta, Consorci contemplat en la Llei d'Horta i format per la Conselleria d'Agricultura, la Diputació i l'Ajuntament de València, ha atorgat recentment 500.000 € d'ajudes directes als treballadors i treballadores de l'horta. L'objectiu és "minimitzar, en la mesura del possible, les pèrdues per la reducció de les vendes davant

la conjuntura de crisi sanitària que estem patint", segons Maria Josep Amigó, vicepresidenta de l'Àrea de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Diputació de València. "En la darrera sessió plenària, a més d'aquestes ajudes, vam aprovar començar els treballs per establir una marca pròpia de producte de l'horta que serà sinònim de qualitat i proximitat; un conveni per posar en marxa la guarderia i vigilància dels camps, i una partida econòmica per mecanitzar les comportes de les séquies mares", ha explicat Amigó, referint-se a "les quatre demandes històriques de les associacions i sindicats agraris". Sembla que el Consell de l'Horta comença, a la fi, a funcionar, una demanda ben present en el manifest.

El que és cert és que, de no canviar la situació, podem trobar-nos en pocs anys amb un paisatge protegit i estimat però sense relleu generacional per falta de viabilitat econòmica. I una horta sense llauradors i llauradores no pot tindre futur. Tant de bo aquesta nova aliança, que posa fi a anys de poc enteniment entre els col·lectius implicats, siga el pas definitiu que aconseguisca impulsar una transformació imprescindible, perquè el problema dels preus agraris ens afecta a totes i tots. ■

PREUS JUSTOS

Ara, preus justos a l'horta

Mural dedicat al Capitán Trueno a la façana de la Casa de la Cultura d'Albuixech

Custodiant la cultura

Altruista, defensor de les bones causes, valerós, guardià de la justícia i amant de la cultura. Són alguns dels trets de l'arxiconegut Capitán Trueno, cavaller medieval protagonista d'una sèrie de còmics d'aventures creada entre 1956 i 1960, la més exitosa de la història espanyola. Però, tal volta, el que no tots coneixen és que el seu dibuixant, Miguel Ambrosio Zaragoza (1913-1992), conegut com Ambrós, era d'Albuixech. En aquest poble de l'Horta Nord, des de fa uns anys, un grup d'amants de la cultura i la tradició pròpia han assumit eixos trets tan característics del personatge per posar en valor tot el que Albuixech té per a oferir. L'associació El Burro Sec treballa per assenyalar, protegir i donar a conèixer el potencial històric i cultural del municipi, i una de les seues primeres causes és la d'exaltar com es mereix la figura d'Ambrós.

"Volem recuperar la seua memòria, que estiga present en el poble", explica Desi Pérez, membre de l'associació. Recentment, han organitzat un concurs de dibuix escolar sobre la figura del Capitán Trueno amb motiu del 65è aniversari de la primera edició del còmic. L'entrega de premis

L'associació El Burro Sec posa en valor la creació artística i la història d'Albuixech, com la figura d'Ambrós, el creador del Capitán Trueno

es va celebrar durant el concert del Corpus de la Societat Musical Eslava d'Albuixech, que va interpretar dues peces amb temàtica del personatge. També es va fer entrega d'una placa commemorativa a la família del dibuixant, que encara viu en el municipi. A més, l'associació ha editat recentment un fanzine temàtic i estan preparant altra exposició en la que dibuixants de renom, com ara Cerpa, Nájera o Manuel Díaz, reten homenatge al memorable cavaller. "Tenim moltes idees perquè El Capitán Trueno estiga ben present en Albuixech, com visites guiades pel poble

amb Ambrós com a banderer", assegura Desi Pérez. La joia de la corona seria la consecució de la Casa-Museu Ambrós, que l'associació demana instal·lar en un local municipal. "Pensem que Ambrós no té encara el reconeixement que mereix en el poble, perquè si al Capitán Trueno l'haguera descobert una gran companyia seria ara com Batman", argumenten des d'El Burro Sec. La regidora de Cultura, Marta Ruiz, assegura que des de l'Ajuntament "s'està barallant aquesta iniciativa i estudiant els possibles espais, perquè ben és cert que en el poble no s'ha explotat la figura d'Ambrós com cal". "El meu recolzament és total cap a qualsevol iniciativa d'El Burro Sec, i estic segura que poquet a poquet anirem aconseguint que Ambrós i El capitán Trueno estiguin ben presents al nostre poble", afirma.

Però la defensa d'aquesta associació va més enllà. La seua missió és impulsar qualsevol iniciativa cultural que es desenvolupe en les fronteres municipals, donant cabuda a totes les persones que hi vullguen participar i recollint diferents propostes. Així, cada any organitzen un concurs de fotografia al voltant de

les tradicionals calderes. També volen programar un concurs literari i altre de teatre, i estan enllestint l'edició d'un llibre sobre malnoms i preparant un altre sobre toponímia. A més, han rebut l'encàrrec de l'Ajuntament d'elaborar uns panells explicatius sobre la història del Llavador i les Capelletes. "Volem ser altaveu de tot el que el nostre poble té per a oferir en matèria cultural, que és molt, i que tots els veïns i veïnes ho coneguen", asseguren.

Cristian Gil, artista plàstic

Una de les causes més volgudes en aquesta pretensió de revelar els trossos del municipi és l'obra d'un dels seus veïns i membre de l'associació: l'artista plàstic Cristian Gil. Amb només 29 anys, aquest Graduat en Belles Arts, que actualment cursa el Doctorat en Art (Universitat Politècnica de València), ha viatjat amb la seua obra per bona part de la geografia valenciana, estatal i internacional (Indonèsia, Bulgària, Marroc o Itàlia, entre altres). La seua creació,

plena d'una poesia que estreny el cor, naix del dia en què el dolor va cridar a la seua porta, quan amb 4 anys li diagnosticaren càncer infantil. "Investigue i faig introspecció sobre el dolor, la ràbia, la mort... sentiments universals lligats també a la resiliència humana", explica l'artista. Ara treballa en una escultura encarregada per l'Associació ASPANION (de Pares i Mares de xiquets amb càncer a la Comunitat que es col·locarà en el Parc de Viviers de València. L'obra

ha comptat amb la participació de nombroses famílies que han perdut un fill o una filla a causa de la malaltia. "Hem fet una espècie de taller terapèutic", explica Cristian.

La pretensió d'El Burro Sec és donar a conèixer l'obra de l'artista i organitzar una exposició. "És un gran professional que tots han de conèixer", asseguren. I així continuen treballant, assumint un paper de defensors culturals d'allò propi, custodiant amb fervor i dedicació. ■

L'artista Cristian Gil, junt amb una de les seues creacions de land art

Albuixech, el poble d'Ambrós

El creador del
Capitán Trueno

Els 30 anys dels nostres Dimonis

Correfoc per Sant Joan de l'any 2002

Vermut de 1000 Dimonis, amb Marta Margaix i Ana Zomeño

Tretze peces de ferro i al·lumini esperen amb resignació dins d'un magatzem de cebes de Massalfassar per tornar a encendre les nits amb espurnes de pólvora i danses embogides. És el bestiar de la Colla de Dimonis, a qui la pandèmia ha obligat a hivernar donat el caràcter participatiu d'una entitat que, jugant jugant, ja porta 30 anys de trajectòria.

Els correfocs són l'activitat més destacada dels Dimonis de Massalfassar i, gràcies al potent espectacle que presenten any rere any, els ha permès ser una colla autosostinguda, pràcticament des dels inicis, pels ingressos econòmics procedents de les actuacions que realitzen dins i fora del territori valencià. Però la raó de ser dels nostres Dimonis no es fonamenta únicament en la cultura del foc, perquè la clau de la seua continuïtat és l'aposta per la col·lectivitat, el treball en equip i les ganes de compartir experiències entre les persones que hi formen part. En aquest

sentit, la crisi sanitària ha fet davallar, no només l'aspecte econòmic de l'associació per la manca d'actuacions, sinó també el teixit de les seues relacions interpersonals per la dificultat de reunir-se i de disfrutar-se com a Dimonis.

Ganes de desempolsegair el bestiar no en falten, i mentrestant fan per reinventar la seua aposta per la cultura tradicional amb els 'Vermuts de 1000 dimonis'; una programació de concerts a la terrassa de 'Ca Mari-bel', que va estrenar Toni de l'Hostal en el mes de maig i que va continuar en juny l'artista local Marta Margaix junt amb Ana Zomeño.

Hi ha una activitat a la qual la colla no ha renunciat tot i la pandèmia: l'organització del Cant al Ras junt amb l'associació TraMús de música tradicional, però això els ho contem en la següent *albà*. Per ara, comencem a fer soroll a l'Horta Nord per despertar les tretze bèsties dels Dimonis de Massalfassar. ■

ajuntament
massalfassar

XXV TROBADA DEL 'CANT AL RAS'

La nit del 'Cant al Ras' en Massalfassar és una fita importantíssima de la nostra cultura popular, ienguany ha arribat amb tota l'energia a la seua 25ena edició. Organitzat pels Dimonis de Massalfassar i l'associació de música tradicional TraMús, va acollir el passat 19 de juny a més de 150 artistes en una festa que ha recuperat la presencialitat tot i que amb canvis respecte del que s'ha fet tradicionalment. Així, en comptes de fer-se en la plaça de l'església, la festa es va traslladar al carrer del Comerç, i tampoc es va celebrar el sopar compartit entre les persones assistents i els músics. Així i tot, el retrobament va ser molt especial, atenent que l'edició anterior, la del 2020, s'hagué de reconvertir en un 'Cant al Recer' a causa de la pandèmia, amb l'emissió de les actuacions de forma virtual. La resposta d'enguany dels músics, músiques, cantadores i cantadors va estar tan unànime i entusiasta que l'organització va haver de tancar la inscripció dues setmanes abans de la celebració de la festa. Una mostra clara que el nostre cant tradicional segueix enfortint-se amb el pas dels anys.

Urbàlia Rurana i la Romàntica del Saladar

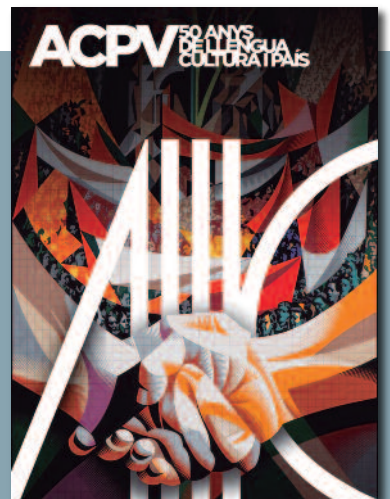
Espectacle CoraSHE, de Raquel Castelló i Fernando Cencillo

ALBALAT EN DANSA, VI FESTIVAL DE CARRER

Entre les arts escèniques, la dansa és una de les especialitats menys valorades al panorama cultural actual. Albalat dels Sorells, però, despunta amb un suport directe a aquesta modalitat artística amb l'organització del Festival Albalat en Dansa, que enguany ha arribat a la sisena edició de la mà de la ballarina i artista Pepa Cases com a mestra de cerimònies. La seua companyia ha estat l'encarregada de preparar un cap de setmana, els dies 12 i 13 de juny, carregat de propostes variades per a tots els públics: 8 actuacions de diverses companyies nacionals que tingué com a novetat dos actuacions nocturnes, una d'elles una 'jam dansa' amb la participació del públic.

MURAL SONOR, LA GRAN ANTOLOGIA DE LA MÚSICA EN VALENCIÀ PROMOGUDA PER ACPV

Amb motiu de la celebració dels 50 anys d'Acció Cultural del País Valencià, l'entitat llança un quàdruple disc amb cançons emblemàtiques revisitades per grans noms de l'escena actual. Mural Sonor és un repàs a tota la música feta en valencià, des dels inicis fins a l'actualitat. Més de cinquanta cançons dividides en quatre àlbums, agrupades per estils, que conformen una col·lecció transversal per il·lustrar, amb una perspectiva històrica, la riquesa de la nostra música. Al projecte, que veurà la llum gràcies a la participació de més de mil mecenes mitjançant una aportació comunitària, hi participen diferents artistes de l'Horta Nord, com ara Pau Sif, Eduard Marco, Rafa Arnal, Noèlia Llorens 'Titana', Clara Calvo o el Grup Carraixet.

Temps de brisa i plans

La Pobla de Farnals desplega el potencial turístic per a l'estiu

El solstici d'estiu ha arribat com un despertador en el primer dia de vacances. Després d'una àrdua hivernació, els dies de sol han vingut amb esperança i il·lusió. Lluny queden els estius contemplatius: ara volem acció, omplir les agendes amb plans, i si és a la vora de la mar molt millor. La Pobla de Farnals ho té clar i ha dissenyat un estiu que espremi al màxim la seua privilegiada ubicació i la conjuga amb l'oci, l'esport i la cultura de qualitat.

Amb una arrancada de temporada exitosa i molt bones expectatives, les dues platges de la localitat, la Platja Nord i la Platja Pobla Marina, llueixen disposades per a ser els centres neuràlgics de la vida estiuenc. Cada dia es posa a punt l'arena i tots els elements de la zona (dutxes, passejos, jocs infantils...) i la Bandera Blava torna a onejar orgullosa en la Platja Nord com a premi al treball realitzat. Els informadors turístics de la Generalitat recorren les platges incansables i l'Oficina de Turisme rep les persones visitants que volen viure una experiència més enriquidora. Amb els escenaris a punt, l'1 de juliol començaran dos mesos plens d'activitat amb la Fira d'Estiu, una aposta per a consolidar La Pobla de Farnals com a destinació

turística de qualitat més enllà de la nostra comarca.

Així, l'estiu serà, un any més, sinònim de carrer amb una oferta cultural, esportiva i d'oci que vol anar més enllà del sol i platja. Enguany, a més, es compta amb l'afegit de tindre a punt el "Camí a la Mar", la via per a vianants i bicicletes que enllaça el nucli del poble amb la platja, connectant-la de forma sostenible amb l'Horta Nord.

Pel que fa a la programació, l'1 de juliol tindrà lloc la primera de les actuacions dels dijous, que estaran dedicats a la música, el circ o el teatre. L'espectacle de clown "Traga tiérrame", de Cía. Roi Riballes, inaugurarà els capvespres culturals a la Plaça Corts Valencianes. El divendres serà el dia del cinema i es podrà gaudir de pel·lícules familiars. A més, se celebraran dos mercats medievals: del 9 a l'11 de juliol i del 13 al 15 d'agost. Firpobla, la Fira del Comerç Local, també farà acte de presència enguany, del 21 al 25 de juliol, mostrant tot el potencial de la proximitat en un enclavament immillorable.

Els esports també estaran ben presents amb classes de gimnàstica gratuïtes els dilluns, dimecres i divendres de 8 a 9 hores. Els dimarts i

els dijous estaran dedicats al ioga, en el mateix horari, i els dimecres de vesprada, de 20 a 21 hores, es podrà practicar ball en la Plaça de les Corts Valencianes.

Enguany, i com a novetat, l'Oficina de Turisme ha programat visites guiades per l'horta, tots els dimecres de 19 a 20:45 hores amb eixida des de la Plaça de la Creu. "Volem mostrar que La Pobla de Farnals és cultura, patrimoni, gastronomia, tradició i oci de qualitat i segur" assegura la regidora de Turisme, Maria Victòria Prieto. Una aposta en la que el Port Esportiu de Pobla Marina també té molt a dir.

Un port ple de vida

Amb 640 amarraments, Pobla Marina és un punt ineludible de visita de la població. Compta amb Club de Kayak, Club de Pesca i Club de Regates, que organitzen activitats durant tot l'any. A més, té una Escola de Surf que aquest estiu oferirà cursos infantils combinats amb l'ensenyament de l'anglès. Un dels seus atractius més especials per a l'època estiuenca el brinda el Centre de Busseig. "Ací ve gent de tota la geografia valenciana a fer immersions, ja que tenim un dels fons marins més rics de tota la Comunitat Valenciana", as-

segura Alejandro Cerrillo, subdirector de Poble Marina. Altres serveis que ofereixen diverses empreses del port són el lloguer d'embarcacions per a travessies (inclús fins a Balears), el lloguer de motos aquàtiques i entrenaments funcionals a l'aire lliure, entre altres. Una variada àrea de restauració, amb *beach club* inclòs, completen l'oferta turística de l'espai.

El cronòmetre de l'estiu ja està en marxa, i tan a prop de casa trobem molt del que necessitem per a valorar-lo i espremer-lo com mai. ■

Plaza de las Cortes Valencianas, s/n 46137 Playa Poble de Farnals T. +34 961 463 223
info@poblamarina.es www.poblamarina.es

Amarres

Alquiler Salón Social para eventos

Alquiler Embarcaciones y Motos de agua

Reparación Motos de agua

Varadero Zona Comercial

Invernaje Competiciones

Club de Kayak y Pesca

Club de Buceo

Restaurantes

Escuela de Surf

Trasteros

Entrenamiento funcional aire libre

LES MIL PRIMAVERES de l'horta valenciana

TURISME CARRAIXET CELEBRA L'ANIVERSARI MIL·LENARI DEL PATRIMONI AGRARI AMB UNA COMPLETA OFERTA D'ACTIVITATS PER A ESTE ESTIU

REDACCIÓ NÚRIA GARCIA
FOTOGRAFIA ALAMIDA

Toni Montoliu explica els atifells de llaurança tradicional que atresora al seu museu particular

El paisatge de l'Horta Nord no sempre ha estat protagonitzat per les taronges i les cebes. Fins fa 40 anys es plantava arròs a les marges. També raïm, com ens recorda el camí de les Vinyes d'Almàssera, o moreres, per alimentar els cucs que nodrien les fàbriques de la Ruta de la Seda. Però els cultius van canviant segons el rendiment de les collites, un acte que per a la major part dels treballadors del camp ha estat decisiu per a la seua supervivència i que ens permet hui en dia disfrutar d'un patrimoni mil·lenari al voltant de l'horta valenciana.

Turisme Carraixet desenvolupa una campanya en què justament es posa l'accent sobre el gran valor humà que poseeix l'horta. Per descomptat que per a reivindicar la figura dels llauradors i les llauradores a peu de camp, però també per a reconèixer els comerciants i hostalers que fan ús de les fruites i verdures de proximitat per a oferir a la clientela un producte únic i de màxima qualitat.

Així, amb les 'Mil primaveres de l'horta', l'ens turístic i els municipis que hi formen part (Alfara del Patriarca, Foios, Bonrepòs i Miram-

bell, Vinalesa, Almàssera, Meliana i Albalat dels Sorells) celebren l'aniversari mil·lenari del patrimoni agrícola valencià que encara perviu a la nostra comarca. Com a tret d'èxida de la iniciativa, tingué lloc el 22 de juny un esdeveniment a la Barraca de Toni Montoliu, que des de fa 30 anys conjuga l'oferta gastronòmica i turística amb els productes que creixen als seus camps. Tot un visionari del gran potencial de l'horta que ara Turisme Carraixet ha tingut l'encert de promoure amb la col·laboració dels diferents sectors econòmics implicats.

Després de recórrer les instal·lacions de Toni Montoliu, que va explicar els diferents atifells de llaurança tradicional que atresora al seu museu particular, tingué lloc un acte institucional a una alqueria propera, propietat del mateix hostaler, on es va realitzar una degustació gastronòmica a càrrec dels restaurants que formen part de Tastem l'Horta, el club gourmet de Turisme Carraixet. Al capvespre, el grup Va de Cant va dedicar albaes a totes aquelles persones que treballen al voltant de l'horta i, per a acabar la festa, s'encengueren els ciris de l'aniversari de l'horta, llums led enmig d'un camp llaurat.

Programació d'estiu

Per tal de promoure un turisme de proximitat, amb l'horta com a protagonista, Turisme Carraixet ha preparat diferents activitats durant la temporada estival dins la campanya de les 'Mil primaveres'.

Una d'elles és l'intercanvi entre comerços locals dels set municipis que formen part de la mancomunitat. En total, 52 establiments participen d'aquesta acció que, per una compra mínima de huit euros, permetrà a la ciutadania adquirir un producte en una localitat i obtenir un altre debades al poble veí. Així mateix, els restaurants del club

Tastem l'Horta han elaborat menús especials de kilòmetre zero per un preu de 25 euros per comensal. D'altra banda, s'han previst rutes teatralitzades per l'horta, els dies 3, 4, 10 i 11 de juliol, per poder conèixer l'espai des d'una altra perspectiva.

Consum de proximitat

En la mateixa línia de promoure el consum de proximitat, Turisme Carraixet distribuirà etiquetes i altre material identificatiu per a les fruites i verdures procedents dels nostres camps en més de 400 fruiteries de la Comunitat Valenciana i en 200 de la resta d'Espanya com a mostra de la gran qualitat dels productes.

Finalment, s'ha tancat un acord amb DOYUBIKE perquè totes les persones tinguen el lloguer gratuït de bicicletes per a acudir a qualsevol activitat emmarcada en la campanya de les "Mil primaveres", de manera que el transport fins a l'Horta valenciana siga el menys contaminant i el més respectuós amb l'entorn possible.

L'horta evoluciona, i afegir la vessant turística des del màxim respecte i col·laboració amb els treballadors i treballadores del camp potencia les possibilitats d'este patrimoni mil·lenari. ■

Encesa de ciris a un camp llaurat per a celebrar les 'Mil primaveres' de l'horta

La rebel·lió dels exportadors valencians

REDACCIÓ SERGI RUIZ
FOTOGRAFIA F. RICO / ALAMIDA

Es els jornalers triaren la carretera de Barcelona, en la seua confluència entre els municipis de Foios i Meliana, per fer l'assalt. En aquest indret, hui només hi sobreviu un imponent fals plataner com a sol testimoni d'aquells fets, però el 24 de maig de 1917, desenes d'aquests exemplars flanquejaven ambdues vores del camí ral.

En la seua lògica, l'elecció estava justificada. Se situava en descampat, enmig d'amplis conreus i apartat de la zona habitada. Alhora, també oferia una bona visió que acreixia les opcions d'escapada cap als pobles dels quals eren veïns, davant la més que probable arribada de la Guàrdia Civil, que estava mobilitzada a causa dels aldarulls i boicots que se succeïen a la comarca.

Mitja hora abans, aquest mateix grup havia fracassat en l'intent de desenganxar un vagó de mercaderies amb destinació a València a l'estació de Foios, i sols havien pogut llançar a terra i malbaratar unes poques arroves de creïlles i altres hortalisses, per a fugir després en direcció a la carretera de Barcelona i fer una nova temptativa.

El carreter no semblà gens sorprès per l'escomesa dels jornalers, que van mamprendre a escridassar-lo i amenaçar-lo, fins que no tingué més remei que aturar brusquement el carruatge. Atiat pels assaltants, s'a-

Entre finals del segle XIX i principis XX emergeix als pobles de l'horta de València una burgesia agrària de nous propietaris de terra, que s'enfrontarà a l'Estat pel dret a exportar els seus productes i que estarà en l'origen d'un regionalisme valencianista emergent

fanyà a baixar del carro i, tot just va xafar el terra, el grup començà a sacsejar el vehicle, tombant sense massa esforços la càrrega de cebes que s'estengueren pel camí.

Aquell grup de llauradors a jornal, com també la resta de la classe obrera del país, expressaven així el malestar per una cistella de preus creixents i salaris minvats. Els principals responsables de la precarietat eren l'estructura agrària, la de-

tenció de la terra en poques mans i l'encara escassa productivitat, que s'oposava a una puixant agricultura d'exportació amb què un sector de la burgesia valenciana i especialment alguns nous propietaris de terra, fins fa poc mers arrendataris, progressaven amb l'exportació d'hortalisses als mercats europeus.

En l'origen del conflicte, hi havia l'anomenada crisi de les subsistències, amb què de manera regular i mitjançant els governadors civils, l'Estat bloquejava els mercats i confiscava el conjunt de les collites, inclosa la producció destinada a l'exportació, per intentar pal·liar l'escassetat endèmica i provar de fer

Monument dedicat
a Teodor Llorente
a la Gran Via
Marqués del Túria

front a l'augment de preus que afectaven els desposseïts i assalariats. Com efecte d'abast, més víctimes, els productors i exportadors valencians, que patien amb escreix la ineficàcia i la incomprensió de l'Estat, i veien vulnerat el seu dret a exportar.

Al davant d'aquesta emergent burgesia agrària, hi hagué alguns personatges prominents que es rebel·laren. És el cas de Josep Fontestad, "Quiquino", alcalde de Foios durant la segona dècada del segle. Animador de debats i promotor d'assemblees agràries, que tot i no oposar-se radicalment al règim de la restauració borbònica, va vindicar reformes a la recerca d'un marc més

adequat per a l'agricultura d'exportació que s'obria pas sense l'ajuda de l'Estat.

Els seus esforços van ser meritoris: el 1911 va encapçalcar una comissió fruitera a Madrid, que exigia menys impostos per al transport de mercaderies; el 1915 es pronuncià a favor d'augmentar els salaris als obrers; el 16 i el 17, criticà una vegada i una altra l'estat deplorable en què es trobaven les carreteres, tot exigint més inversions; i en diverses ocasions encapçalà accions consulars a Londres i a Liverpool per combatre els anomenats rebutjos amb què una reduïda nòmina d'importadors controlava el mercat de les hortalisses i baixava, a plaer, la categoria dels articles, tirant els preus, amb la indiferència de les estructures de l'Estat.

Tornant a la carretera de Barcelona, l'alegria dels llauradors per aquest reeixit segon atac va estar breu. Alertada dels sabotatges, la benemèrita no tardà a fer aparició i l'escamot obrer es va dispersar desmanoyotadament. Amb el caos de la fugida, els guàrdies detingueren un dels atacants, Manuel Saurí Eleuterio, a qui van decidir portar immediatament a Foios, per fer-lo declarar davant del jutge.

Però la seua posada a disposició judicial, no anava a estar fàcil. Abans que el seguici de l'arrest arribara a la plaça Major, mils ulls havien anat emergint de portes i finestres i una cohort de paisans anà arremolinant-se al seu voltant, seguint-los de prop i aïcant-los. Amb prou feines aconseguiren introduir el detingut dins de la casa consistorial, quan una pluja de pedres i pals començà a caure sobre els agents de la Guàrdia Civil, que s'apostaven a la porta de l'Ajuntament.

Les cròniques narren que els guàrdies intentaren repel·lir el nombros veïnat que exigia la posada en llibertat de l'arrestat i en una escaramussa practicaren una nova detenció, la de Ramon Roig Buendia, la

qual cosa va provocar encara més indignació i més protestes, que només cessaren al final del dia amb un ban de l'alcalde i la intercessió del mateix alcalde, Josep Fontestad.

Cap al regionalisme valencianista

Vet ací dues víctimes d'un Estat al qual, d'una manera o altra, s'oposaren. És clar que les accions de Josep Fontestad i la petita burgesia de llauradors independitzats no són cap protesta casual, ni desorganitzada, sinó que expressaven les inquietuds i les necessitats d'una dreta moderada que, front a un Estat llunyà i incomprensiu, emprén un gir cap al regionalisme valencianista.

Només unes mostres d'aquesta sensibilitat incipient. El 1915, molts dels membres de la corporació municipal de Foios s'adhereixen a la subscripció popular per sufragar el monument a Teodor Llorente i el 1921, Vicent Tomàs i Martí, impulsor dels primers aplecs valencianistes a Betxí, i Josep Cervera Avinyó, visiten Foios en sengles conferències sobre agrarisme valencià, sense oblidar la inauguració de les escoles municipals el 9 d'octubre de 1922, amb un clar acte de tints valencianistes i d'homenatge al seu impulsor, l'alcalde Josep Fontestad. ■

Fals plataner a la
carretera de Barcelona

Massamagrell a tot ritme

REDACCIÓ MIREIA CORACHÁN
FOTOGRAFIA VIU MASSAMA

Actuació de Summer Samba Quintet
al cycle de Música al Pati

Música, tradició, arrels i poble, són trets indivisibles i eterns als nostres municipis. És per això que la localitat de Massamagrell vol honrar aquesta relació rendint tribut a la seua banda, la Unió Musical de Massamagrell, i reconeixent-la com a part del patrimoni immaterial de la humanitat. Aquesta és una de les principals finalitats de la celebració del "I Festival Musicagrell",

que el municipi acull durant aquestes setmanes -els dies 25 i 26 de juny, així com el 2 i 3 de juliol- amb motiu del Dia Internacional de la Música

Els carrers de Massamagrell viuen dies plens de música amb aquesta festa, que va arrancar divendres passat, 25 de juny, a les 20 hores amb un acte institucional, en reconeixement de la Unió Musical

de Massamagrell. A continuació, la Unió Musical va oferir un concert al públic assistent.

L'endemà, el dissabte 26 de juny, el consistori va coordinar una programació dirigida als més xicotets, amb l'organització de dos tallers. El primer taller, denominat 'Música en família', es va celebrar, a les 10 hores, en el tercer pis del Centre Cultural, especialment pensat per a xiquetes i xiquets de fins a 4 anys, acompanyats per un adult. D'altra banda, a les 11 hores, en l'Espai Escènic del Centre Cultural, es va realitzar el taller de "Construcció d'instruments", per a xiquetes i xiquets d'entre 5 i 7 anys. Finalment, a les 12 hores va tindre lloc el concert de la banda juvenil de la Unió Musical de Massamagrell, també en aquell mateix lloc.

Per al cap de setmana del 2 i 3 de juliol, la programació ens reserva diverses sorpreses, com ara l'actuació de l'Escola de Música Tradicional de Tabal i Dolçaina, que es re-

'Arundo Quartet' amb la col·laboració especial del percussionista Juan Lahuerta

presentarà el divendres, 2 de juliol, a les 19 hores en l'Espai Escènic del Centre Cultural. Com a colofó, un concert per als més joves: el grup indie Boira i la formació de rock alternatiu Kassos, ambdues del poble, actuaran a les 23 hores en el Centre Juvenil. Les entrades poden recollir-se, des del 28 de juny al 2 de juliol, de 9 h a 13.30 h en la consergeria del Centre Cultural.

Reconeixement a la Unió Musical

El Festival Musicagrell, impulsat per les regidories de Cultura i Joventut, té com a objectius reconèixer a la Unió Musical com a part del patrimoni cultural immaterial, promocionar la cultura i l'oci juvenil al poble i celebrar el Dia Internacional de la Música. Aquesta és la primera edició del festival, però no serà l'última, segons ha explicat la regidora del departament, Araceli Munera. "Ens agradaria molt repetir l'any que ve si tot va bé", ha manifestat Munera. De segur que sí, i que tot el poble gaudirà d'aquesta celebració pensada per a totes i tots amb la música del municipi com a principal protagonista.

Aquest festival s'enquadra dins de la intensa programació cultural de la localitat, que ha apostat en els

últims temps per la cultura segura, donades les circumstàncies especials que comporta la situació de la pandèmia. Un altre exemple de la política cultural de Massamagrell són els "Íntims Concerts", una iniciativa que es realitza des de fa diversos anys i permet que un grup reduït de persones acudisca a concerts compartint escenari amb els mateixos músics, ja que mentre ells toquen, el públic està assegut al seu voltant i percep una sensació més pròxima. Enguany, les circumstàncies no han permès que els concerts es duguen a terme de la forma habitual i per això el públic no s'ha situat en l'escenari, sinó al pati de butaques, assegurant que es com-

pleix la distància de seguretat. Així, Àngel Soria, Nahikari Oloriz, María Zisi, Carles Civera, Salvador Bolón o Paulina Dumanaité són alguns dels músics que enguany han desfilat pels escenaris del municipi.

Música al pati

Per a arredonar aquesta aposta per la música, Massamagrell també acull el cicle "Música al Pati", amb el qual els veïns i veïnes gaudeixen de grans artistes del municipi. Cultura i pandèmia no estan renyides i així ho demostra aquesta localitat de l'Horta Nord que conjumina als seus carrers el bon ambient amb la música en viu de qualitat. Música del poble i per al poble. ■

CULTIVAR RESPECTE COLLIR QUALITAT

REDACCIÓ **EDUARD RAMÍREZ**
FOTOGRAFIA **ALAMIDA**

Sense l'esforç diari dels llauradors no tindriem a l'abast ni la qualitat dels productes alimentaris, ni el paisatge, ni els beneficis socials i econòmics d'un espai productiu extraordinari. Trobem un excel·lent exemple amb Salva 'Sagal', un jove agricultor veí d'Almàssera, que en el mercat del poble ofereix els productes que ell mateix conrea. Com abans han fet son pare, que ara té 77 anys, i més antigament la seua iaia. «El món ha canviat, clar, i la societat. El veïnat acudeix als supermercats, sovint sense apreciar que té més a mà la fruita i les hortalisses cultivades al seu poble i la comarca. Molts venedors ara ja no són productors sinó simples intermediaris. Tot això provoca que el veïnat no senta com a propi el producte i que deixi de valorar el seu origen», apunta Salva les dificultats detectades. Però també destaca fets positius:

«La clientela que tasta els nostres productes torna, perquè gaudeix el sabor de temporada i les seues qualitats naturals. Valora la proximitat tant en les hortalisses que mengen com en el tracte directe amb qui les produeix, i a qui pot consultar qualsevol detall de tot el procés». El fonament imprescindible de qualsevol estratègia de sostenibilitat ambiental i social, ha de ser que la faena del llaurador resulte rendible.

No es tracta de revertir l'evolució social, amb transformacions enormes en el darrer segle, sinó d'evitar escopir contra el vent. Perquè convé no perdre el sentit comú enlluernats pel brill del consumisme i les pantalles. Una qüestió de trellat. El mateix 'Sagal' organitza la distribució a domicili de basquets variats de temporada i de comandes específiques. I se'l pot contactar per whatsapp i per l'ins-

tagram @sagaldelaterra. Adaptar-s'hi sense desarrelar-se. «Altres de la meua generació han venut els seus horts i ara miren de treballar en altres sectors, però jo no vull perdre la connexió amb la terra, que també és donar continuïtat al meu poble», expressa el llaurador.

Llauradors cullen cebes a un camp de l'Horta Nord

«**Respectem l'horta i als llauradors**» L'horta pateix problemes com el baix preu de la ceba o la producció de la xufa, afegits a les amenaces estructurals com la depredació especulativa del territori, el relleu generacional i la necessitat de major protagonisme en la incorporació de les dones. Per això Almàssera promou el valor social afegit de l'horta, dels beneficis de consumir productes de proximitat. Ho fan

taments incívics”. I calia insistir en el trellat i el respecte: no està permès entrar als camps de cultiu, així com tampoc espigolar o agafar fruita o verdura. No està permès deixar que entren gossos als camps; ni tampoc realitzar cap tipus d'abocament de residus. El regidor apel·la a la responsabilitat ciutadana en el comportament dels menors i a la transmissió de l'estima pel patrimoni de la terra a les noves generacions.

Tots tenim un paper que jugar a favor del respecte i la pervivència dels beneficis que ens retorna l'horta. El paper de les institucions com l'ajuntament d'Almàssera és necessari per conscienciar el poble que cal compensar l'esforç humà dedicat al treball del camp, i ajustar els preus al valor real dels productes que ofereixen. Sempre que estiga en les nostres mans, no ens ha de saber mal pagar el preu just per la tasca amb la terra dels nostres llauradors i llauradores. Gràcies a la seua faena ens aporten salut, diversitat, qualitat i, de propina, el manteniment d'un entorn deliciós per als sentits i la convivència. ■

amb l'etiqueta #CorDeL'Horta, amb iniciatives ciutadanes com «Amics del Museu de l'Horta» i amb el reforçament de la cadena de valor, des de la producció fins als elaboradors, en col·laboració amb la Mancomunitat del Carraixet.

Enguany també amb la campanya «Respectem l'horta», que recorda que la terra és el mitjà de vida de molts llauradors i llauradores: «No és solament un pulmó verd de les urbs, on passejar i fer esport, no és solament un paisatge protegit Patrimoni de la Humanitat... No és un decorat, és un espai productiu viu i cal respectar-lo», diu Joan Carles Jover, regidor d'agricultura i comerç. Explica que la necessitat ciutadana "d'expansió després del confinament ha derivat en compor-

Imatge dels camps d'Almàssera des del Museu de l'Horta

Bonificacions en la taxa Tamer per als qui més i millor reciclen

Cada vegada més la ciutadania n'és conscient de la gran importància dels xicotets gestos que podem fer de manera individual per tal de protegir el nostre entorn. Una de les accions que està al nostre abast és el reciclatge dels aparells i altres ensers inservibles, que podem dur als ecoparcos fixos o mòbils de la comarca.

L'Entitat Metropolitana per al Tractament de Residus de l'àrea metropolitana de València (EMTRE) disposa d'una aplicació per a dispositius mòbils que registra l'historial de visites als ecoparcos, així com els residus depositats, i que permetrà, en el futur, que s'apliquen bonificacions en l'apartat de la taxa TAMER dels rebuts de l'aigua per als ciutadans i les ciutadanes que més i millor reciclen.

Els usuaris poden descarregar-se l'aplicació escanejant amb el telèfon mòbil els codis QR de l'EMTRE. Una volta instal·lada, cal donar-se d'alta amb el número de contracte que apareix en el rebut del subministrament d'aigua on figura la taxa TAMER i el DNI associat. Automàticament, l'aplicació EMTRE generarà un codi QR a la pantalla del telèfon que podran mostrar a l'entrada de qualsevol ecoparc de l'àrea metropolitana per a identificar-se, i que pot compartir-se amb els membres de la unitat familiar associats al contracte d'aigua de la vivenda, de forma que les visites de tots els membres de la unitat familiar poden contribuir a registrar els productes depositats a l'ecoparc. La identificació també es podrà fer per mitjà de la tecnologia iBeacon, una transmissió de dades sense fil basada en una ver-

sió de Bluetooth que consumix menys energia. D'esta manera, s'evita el risc de contagi de la Covid-19 per un contacte pròxim.

Els operaris que treballen als ecoparcos disposen d'una versió professional de l'aplicació EMTRE que els permetrà identificar els usuaris. També els facilitarà el registre de les entrades, les eixides i les possibles incidències. Les da-

des que s'arrepleguen seran de molta utilitat per a dissenyar estratègies de reciclatge de cara a la minimització dels residus i a la transició cap a un model d'economia circular. Tot plegat, forma part d'un projecte més ambiciós, que incorpora les últimes tecnologies de la informació al procés de gestió i valorització dels residus que s'abiquen als ecoparcos.

La nova aplicació emtre per a mòbils t'ajuda a reciclar

Et servirà per a identificar-te a tots els ecoparcos de l'àrea metropolitana de València i trobaràs informació per a gestionar millor el teu reciclatge. També podràs obtindre, en el futur, descomptes en la taxa TAMER

 Més informació a emtre.es

PUCHOL II GUANYA L'INDIVIDUAL D'ESCALA I CORDA PER QUARTA VEGADA

Xavier Puchol, rest de Vinalesa, ha aconseguit per quarta vegada el títol de campió individual d'escala i corda després de guanyar la final del Caixabank contra Lluís de la Vega per 60 a 50. Puchol II va mostrar la seua característica elegància en el colpeig de la pilota, una gran precisió en la direccionalitat i una seguretat excepcional per a traure el que semblaven rebots impossibles. El seu contrincant va estar a l'alçada, desplegant la seua gran capacitat tècnica i una absoluta constància en la lluita pel títol. Un espectacle de primer nivell al trinquet de Pelayo que va enfortir el desig de l'afició davant la tornada del públic a les graderies.

CONCERT D'HOMENATGE A GUILLEM AGULLÓ EN CA BASSOT

L'Associació Cultural Bassot porta anys realitzant actes en record de Guillem Agulló, el jove de Burjassot assassinat per un grup de neonazis en 1993. Per donar resposta al feixisme creixent, que s'està instal·lant fins i tot a les institucions públiques, l'entitat va celebrar el passat 26 de juny un concert en homenatge a Guillem, amb la participació de Pau Alabajos, el Cor de Meliana i El Diluvi.

Turisme reciclador i sostenible

#MovimientoBanderasVerdes
www.banderaverde.es

ENTITAT SENSE ÀNIM DE LUCRE

El Crist d'Albalat és de Francisco Teruel

L'investigador Juan Bautista Tormos acredita al prestigiós artista Francisco Teruel l'autoria del Crist de les Ànimes d'Albalat dels Sorells

REDACCIÓ JORGE PÉREZ ZAERA
FOTOGRAFIA JUAN BAUTISTA TORMOS

Com era possible que la talla més venerada d'Albalat dels Sorells, la del Crist de les Ànimes, fora d'autoria desconeguda? L'investigador Juan Bautista Tormos necessitava respondre la pregunta, per la qual cosa va emprendre una tasca quixotesca durant anys, visitant arxius, entrevistant els experts més reconeguts i examinant les obres dels artistes més representatius de l'art sacre valencià dels segles XIX i XX. Documentant-ne fins a l'infinit qualsevol dada i detall que l'ajudara a identificar qui havia tallat el Crist.

El resultat de la recerca, producte de la seua passió i el seu interès per

Imatge del Crist de les Ànimes d'Albalat dels Sorells

divulgar la vàlua de l'art sacre valencià, és el llibre 'La imatge actual del Crist de les Ànimes atribuïda a Francisco Teruel Francés', un dels escultors de més prestigi a la primera meitat del segle XX. A més, la publicació coincideix enguany amb el 150 aniversari de l'advocació de les Ànimes a Albalat, commemorat a les Festes de setembre.

Biografia autoritzada

L'obra, a més d'identificar-ne l'autoria i datar la talla en 1939, suposa la primera biografia autoritzada de Francisco Teruel, un artista prolífic que des de ben jove, als 15 anys, el 1912,

va començar els seus estudis a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Carles de València i va dedicar la seua vida a l'art sacre. "Als anys 20 ja signa imatges per a l'església de Sant Llorenç o la del Temple, a València. És autor també de l'icònic Santíssim Crist del Salvador i de l'Empar del Cabanyal. Tenia el taller enfront de les torres de Serrans. Un escultor distingit pel gremi de fusters de València, gran professional i un intel·lectual de l'època", explica Tormos.

El camí de la seua investigació fins arribar a Teruel comença el 2005, amb el seu treball de final de Grau de Piano al Conservatori: una recerca

musicològica sobre els Gojos del Crist de les Ànimes, molt arrelats a la cultura popular d'Albalat. "Sóc un humanista, un enamorat de la transmissió oral; en tots els meus llibres tinc testimonis de gent que expliquen com som", diu l'autor.

17 anys de documentació

Aquesta investigació va propiciar el seu interès per divulgar l'art sacre en altres llibres i per identificar qui havia tallat el Crist d'Albalat. De fet, el títol que ara es publica és una mena de colofó d'una altra investigació, 'Art Sacre. Imatges Església Parroquial dels Sants Reis', editada el 2011 per la Diputació de València, on analitza, entre d'altres, la talla del Crist de les Ànimes, però sense aconseguir encara acreditar-ne l'autoria.

"Tots els mesos de la pandèmia, tancat, comence a investigar i organitzar el meu arxiu de 17 anys documentant l'escultura religiosa de la postguerra valenciana. Contacte els millors experts de tota Espanya", explica Tormos. En aquest sentit, hi col·laboren escultors com ara José Estopiñá -deixeble de Teruel-, Josep Maria Rausell o Ricardo Rico; i professors i doctors referents de la Història de l'Art a Espanya com Enrique López Catalá, Antonio Bonet, Albert Ferrer Orts o José Manuel Moreno. El llibre recull l'anàlisi formal de la talla, comparada amb d'altres acreditades a Teruel, i les semblances hi estan comprovades.

Però, qui va encomanar la talla a Teruel? "No hi ha cap document sobre l'encàrrec. La va demanar el poble per subscripció popular. Hi ha la hipòtesi que el tramvia 24, des d'Albalat, tenia parada en l'església de Santa Mònica, on hi era el taller de Francisco Teruel, en un punt que facilitava la comunicació", diu l'investigador.

Nicolau Claramunt, alcalde d'Albalat, explica que, a més de religiosa, la talla és molt important per a la cultura popular: "El Crist té molta devoció ací, la gent s'emociona a la baixà i la pujà, viu molt la part emotiva". Claramunt confia que la situació sanitària facilite que l'Ajuntament pugui organitzar una vetlada i diferents actes culturals per a aquests dies de Festes.

Homenatge a artistes valencians

D'una altra banda, Tormos apunta que el llibre ret una mena d'homenatge a diverses generacions d'artistes valencians oblidats pel món acadèmic, tot i ser de primer nivell: "La Universitat no ha tingut molt d'interés a investigar-los. A València hem tingut els millors obradors d'imatgeria religiosa tallada en fusta d'Espanya als segles XIX i XX. Artistes amb estudis superiors, grans mestres". Del 1939 al 1965, només al carrer Cavallers de València, hi havia 12 tallers d'imatgeria religiosa, cosa que explica la importància de la indústria al voltant.

En aquesta línia, Tormos ja prepara un altre llibre sobre la nissaga Tena, tres generacions d'escultors referents

Juan Bautista Tormos junt a la campana Maria d'Albalat dels Sorells

de l'ofici. "El del mig, coetani de Benlliure, va ser el més important en la fusteria religiosa des de 1890 fins a la Guerra Civil, amb 50 treballadors al seu taller", diu l'investigador. Així mateix, la Institució Alfons el Magnànim publicarà a la tardor un altre títol de Tormos, 'Colps de batalla a l'Horta Nord', on estudia les campanes de la comarca sota un marc d'història, de tradició i de tecnologia, ja que Tormos és professor d'electricitat i electrònica a l'IES Tierno Galván de Moncada. Un home, sense cap dubte, amb una ànima apassionada per investigar i divulgar els trets de la nostra comarca. ■

El perruquer de la fantasia i la modernitat

REDACCIÓ JORGE PÉREZ ZAERA
FOTOGRAFIA CEDIDES PER LA FAMÍLIA

Vicente Ibáñez, reconegut de l'ofici a Moncada al capdavant de Salones Vicente, va faltar a l'abril. Un treballador inquiet, alegre i creatiu, les seues desfilades per Festes esdevingueren una celebració ineludible

Un home visionari, alegre, creatiu i treballador, molt treballador per l'estima al seu ofici com a perruquer. Vicente Ibáñez Orts, un referent de la professió a Moncada, va faltar a l'abril però deixa un record inesborrable en bona part del veïnat, conegut, entre altres coses, per estar al capdavant de Salones Vicente durant més de 50 anys.

Poques nòvies de Moncada i el voltant no han confiat en ell per a estar boniques en un dels dies més importants de les seues vides, poques persones no han assistit a alguna de les desfilades que, juntament amb la col·laboració de molta gent, organitzava per Festes.

Inquiet i curiós, Vicente visitava cada any Londres o París per conèi-

Vicente Ibáñez a la seua perruqueria

xer les últimes tendències del sector i aplicar-les al seu saló. "Era molt fantasiós i creatiu, amb curiositat i interès per millorar com a perruquer. Treballava moltes hores, de 9 a 9 i els caps de setmana", explica Carmen Gascó, la seua dona.

El seu primer contacte amb el món de la perruqueria va ser quan un dels seus germans va muntar una barberia a casa, al carrer Goya de Moncada. Vicente l'ajudava i, més endavant, va estudiar perruqueria a una acadèmia de l'avinguda de l'Oest, a València. "Mentre estudiava, practicava pentinant els veïns a casa", diu Carmen.

A començaments dels anys 60, munta en un pis del carrer Lluís Vives la seua primera perruqueria; el carrer on, en diverses ubicacions, va desenvolupar quasi tota la seua vida professional. El lloc el recorden com a xicotet però a les fotos d'aleshores ja hi havia de tot: diferents butaques, assecadores i un gran espill que ocupava tota la paret. Pilar Ferrer, qui va treballar amb Vicente llavors, explica que en aquells primers temps ja formaven part del seu equip quatre o cinc persones. La perruquera va acompanyar Vicente durant vora 20 anys, des que ella va eixir-ne de l'acadèmia als 17.

Premi a Vicente Ibáñez atorgat per l'Associació de Comerciants

“Jo tenia molt d'interés a aprendre i ell em va formar. Cada dia que m'alce li estic agraïda. Era un perruquer boníssim i molt bona persona”, explica.

La segona perruqueria la va muntar al mateix carrer Lluís Vives, en una planta baixa. Al mateix

temps, va obrir-ne una altra a Alfara, prop de la gasolinera, i una altra més després a la rotonda al costat de Massarrojos. Finalment, al 91, va crear-ne l'última i més coneguda, de 3 pisos -saló, acadèmia i estètica-, de nou a Lluís Vives.

L'associació de comerciants de Moncada va premiar en diverses ocasions la seua trajectòria professional per la seua contribució al comerç local.

Emblemàtiques desfilades

Vicente sempre pensava de fer coses noves. L'any 71 va iniciar unes desfilades que van esdevenir un dels actes més esperats de les Festes de cada any. Fins a l'última edició de 2014, hi mostrava les seues creacions de perruqueria i estètica i buscava artistes del poble perquè actuaren al parc del Quadrat, que s'omplia de gom a gom. “Tenia un caràcter molt alegre, se feia amb la gent. La família eixíem també a la desfilada, de models o del que fora”,

recorda la seua dona Carmen.

Una de les seues filles, Maria Ibáñez, també comenta que des de menuda va fer de model a les desfilades. “De més major organitzava a les xiques i també he fet de presentadora... Mon pare s'inventava de tot, perruques amb pèls postissos, body painting...”, afirma Maria. La filla recorda perfectament l'ordre de les desfilades. Primer eixia la xicalla; després els pentinats de carrer, els de festa, tocats de nit i de fantasia. El colofó era un dels treballs favorits de Vicente: els pentinats de núvia. Unes desfilades que van esdevenir una tradició arrelada al poble, i que molta gent troba a faltar, com reconeix la família.

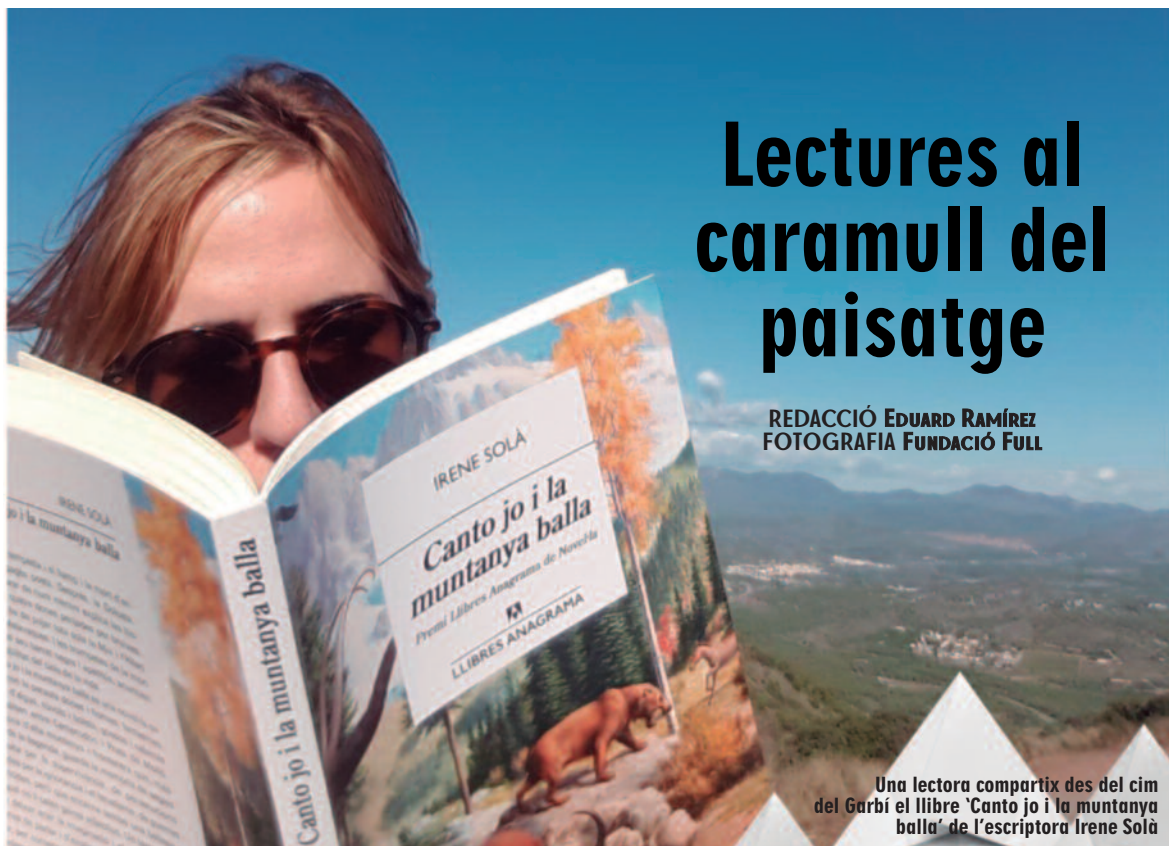
Vicente tenia una altra gran passió: el futbol. “Però li agradava l'acció, no mirar el partit a la tele”, apunta la seua dona. Així, va jugar molts anys amb l'Atlético Moncadense i a l'equip d'empresa que va impulsar amb el nom de la coneguda marca de Salones Vicente. ■

Primera desfilada de Salones Vicente organitzada per l'Ajuntament de Moncada al 1971

Lectures al caramull del paisatge

REDACCIÓ EDUARD RAMÍREZ
FOTOGRAFIA FUNDACIÓ FULL

Una lectora compartix des del cim del Garbí el llibre 'Canto jo i la muntanya balla' de l'escriptora Irene Solà

La lectura naix de la curiositat i ens alimenta la fantasia. Com quan caminem les sendes del nostre territori i eixamplem la mirada amb els paisatges recorreguts. Eixes activitats aporta experiències íntimes, que alhora teixeixen converses plurals i estímuls compartits. Un patrimoni comú a partir del fet concret d'obrir un llibre o pujar a una muntanya. «Voliem relacionar les sensacions i emocions que ens provoca la lectura d'un bon llibre amb les que ens aporten descobrir les nostres muntanyes, gaudir del camí i la satisfacció d'arribar al cim. També apareixen altres relacions, com la manera d'entendre el nostre territori dels nostres autors i autores», explica Marian Val, gestora cultural. Per això el president de la Fundació Full llançà la proposta d'usar els actuals mitjans de comunicació i

d'interacció socials per tal de fer públiques les vivències particulars. Així mostrem les múltiples accions que entre tots fan créixer la cultura en el nostre entorn: «Un país és una geografia, una llengua i unes persones. Volem que eixes persones s'impliquen a construir un projecte cultural potent», resumeix el seu president, Jesús Figuerola.

Campanya dels Llibres al cim

El novembre passat naixia la proposta participativa de «Llibres al cim», amb un web (www.llibresalcim.com) i un hashtag per a les xarxes socials (#LlibresAlCim). Lectors i lectores sintetitzen els seus camins pel territori valencià lligats als altres camins, de la imaginació i les lectures que sempre ens acompanyen. Com diu la seua presentació, la iniciativa d'animació lectora compleix el triple objectiu de "fo-

mentar la vertebració del territori valencià, el contacte amb la naturalesa i la promoció de les lletres valencianes".

També afavoreix la relació de les persones creadores d'històries fins a aquelles que en llegir-les els donen noves vides, amb els tradicionals intermediaris de confiança: «Les llibreries han donat visibilitat a la campanya amb el material promocional, i han participat engrescant i ajudant els seus clients a triar el llibre que puguen al cim. Han aconseguit que la campanya arribe a molta més gent i han protagonitzat algunes pujades més significatives i nombroses, com la de la llibreria Babel de Castelló», destaca Val. Continua amb la bona valoració de la campanya: «L'objectiu de vertebrar el territori i donar a conèixer el patrimoni natural valencià a través de llibres valencians,

està funcionant. La intenció és continuar i completar-la amb noves accions que provoquen noves aportacions dels lectors». De fet, l'aplicació a l'àmbit escolar estava aturada per les restriccions pandèmiques, però si tot va bé començarà al setembre. D'altra banda les interaccions entre lectors i excursionistes guanyen autonomia, com és visible en les evolucions de les publicacions segons siga Twitter, Facebook o Instagram, el mitjà emprat en la transmissió.

Entreteniment i aprenentatge

«El dia que vàrem pujar al Penya-golosa una boira espessa i fresca ens va acompanyar durant tot el camí. A l'arribar al cim pràcticament només véiem un mar de núvols, preciós. Després d'una estona va aclarir i durant uns minuts po-

guérem gaudir de les impressionants vistes del Gegant de Pedra. El llibre que pujàvem eixe dia era *Les veus i la boira*, de Vicent Usó, que ens acompanyava», rememora Marian Val quan li'n demanem imatges destacades de *Llibres Al Cim*. La iniciativa compta amb el suport de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, dins del Pla Valencià de Foment del Llibre i la Lectura 2017-2021, 'Llegim, llegim, llegim'. La lectura com l'excursionisme proporcionen evasió, entreteniment i aprenentatge, conceptes que apareixen entre les anècdotes que conta Val: «Una altra molt bonica fou a les antenes de la Vall de Gallinera amb un grup de dones ciclistes. Una ruta molt exigent amb moltíssim desnivell, que ens va permetre pujar al cim el segon volum de *Dones valencianes* que han

fet història. Més a prop vostre, han utilitzat la terrassa de Sant Miquel dels Reis, com a metàfora bonica del cim dels llibres valencians». A l'Horta Nord no comptem amb grans elevacions orogràfiques, i solem pensar en les opcions de la veïna Serra Calderona. Però no ens falta imaginació ni paratges interessants en els viatges particulars cap a Ítaca. Així que abans de convalidar la terrassa de Plaça Espanya de Rocafort com a cim on refrescar-nos, considereu visitar el poblat íber del Tòs Pelat, a Montcada, o la Torre del Pirata de Godel·la, o les Moles de Paterna, ara sembla que lliures de l'amenaça del projecte de gran centre comercial... Aconseguireu experiències vitals ben boniques. I no oblideu fer-vos-hi la foto de rigor amb un llibre i compartir-la. ■

#LLIBRESALCIM

FULL FUNDACIÓ
PEL LLIBRE
I LA LECTURA

L'apnea també té truc

Rubén Aparisi Lozano és un tipus singular. Aquest jove de Vinalesa igual com et fa un truc que es tira quatre minuts fent llargs... baix de l'aigua. Perquè, simplificant molt, Rubén divideix la seua vida en dues meitats: la màgia, que és la seua professió, i l'apnea, que és la seua afició. En les dues és bo i això fa que seguisca obstinat a ser millor encara.

La màgia va arribar de rebot mentre estudiava Telecomunicacions i va coincidir en classe amb 'Magic Almendros', qui va veure que el seu amic tenia potencial i li va recomanar un llibre -'Cartomagia fonamental', de Vicente Canuto- que és alguna cosa així com una enciclopèdia de màgia, un manual que comença des del nivell bàsic i et porta fins al nivell expert.

Aquell enamorament sobtat per la màgia va quedar latent mentre aquest veí de Vinalesa va marxar per a treballar de cambrer a Londres. Un dia es va alçar, es va afartar i va tornar a l'Horta Nord amb una fixació: dedicar-se a la màgia. "Va ser una

Rubén Aparisi, el mag de Vinalesa que ara participa en campionats internacionals com apneïsta

decisió imprudent", recorda. La reacció dels seus pares cap a la decisió del seu fill de 23 anys va ser previsible i no li van prendre molt en serio. "Però ara estan més implicats que jo", afirma.

Ara és mag, encara que la pandèmia el va obligar a reprendre una cosa que havia rebutjat, com son els esdeveniments corporatius. O cosa que és el mateix, actuar davant gent que no té gens d'interés per la màgia i que està desitjant anar a la barra a per un altre gintònic. "He fet moltes festes de poble, places, els teatres, que m'agraden molt... Però ara em toca fer també comunions i fa dues

setmanes vaig acabar actuant davant pares borratxos, un batibull".

Un any, més per curiositat que per un repte físic o esportiu, va fer un curs d'apnea amb Santi López a València per a millorar la gestió del seu cos i la seua ment. "I em vaig enganxar. En un any vaig fer el rècord nacional d'apnea dinàmica sense aletes ienguany també he aconseguit el de monoaleta", explica Aparisi dies abans de viatjar a Belgrad per a disputar el Campionat Mundial d'Apnea (ha aconseguit un magnífic 5é lloc).

Com apneïsta ha aconseguit recórrer 173,8 metres dins d'una piscina de 50 metres. Després va millorar fins als 186,1 metres. I amb l'ajuda d'una aleta, impulsant-se com una sirena, va arribar fins als 233,29 metres en apnea.

Els entrenaments els marca el calendari de competicions. "En la primera fase faig un treball més aeròbic i físic que combine amb altres esports, a més de l'apnea. Després vas levant aeròbic i ficant més gimnàs i treball anaeròbic. A poc a poc vas

REDACCIÓ FERNANDO MIÑANA
FOTOGRAFIA CEDIDES PER RUBÉN APARISI

fent un entrenament més específic fins a arribar a les grans cites: els Campionats d'Espanya i els d'Europa o del Món", detalla.

Ell és bo en aquesta mena d'apnea, però mira de reüll la prova reina d'aquest esport: la immersió. En aquesta modalitat és inevitable fixar-se en un espanyol, Miguel Lozano, qui té una frase per a demostrar com

és d' excepcional el que fa. "Dotze persones han trepitjat la Lluna al llarg de la història de la humanitat, però només sis hem descendit fins als 120 metres (dins de la mar)".

La immersió sense bombona, un repte en el qual el cos es comprimeix com si fóra una botella de plàstic, li sedueix, però requereix un entrenament més costós i complicat: traure un vaixell, col·locar una boia, establir unes mesures de seguretat...

Així que Aparisi segueix amb el que fa, que ja té la seua complicació. Perquè quan el cos comença a quedar-se sense oxigen, encara que estiga en la superfície de l'aigua, es rebel·la i demana parar. I ací s'estableix un pols en el qual ja no importen el

físic ni la capacitat pulmonar, arriba un punt en el qual mana la ment.

Per això, des d'enguany, entrena també amb un psicòleg esportiu, Emilio Ibáñez, per a resistir el màxim en aquell moment d'hipòxia en el qual l'instint de supervivència et demana que isques a respirar. "Emilio és genial; m'ha llevat quilos de pressió. Has de posar el focus de la concentració a intentar estar calmat i present, no avançar res ni pensar en el que et queda. Has d'intentar evadir-te de les sensacions del cos". I ací, en l'apnea, succeeix com en la màgia, que tot té un truc. I el seu és concentrar-se en la tècnica o simplement en la línia que hi ha al fons de la piscina. ■

UNA GRAN SELECCIÓ DE PRODUCTES DE PROXIMITAT DE XICOTETS PRODUCTORS

Mercat Horta Viva

WWW.MERCATHORTAVIVA.COM

*SI VIUS A L'HORTA NORD ENVIAMENT GRATUÏT

Yervas Vivas

Cosmètica natural & artesanía
www.yervasvivas.es

Roure Blanca

MENJAR PER A EMPORTAR

MENÚS, DESDEJUNIS, ESMORZARS, CAIXES ASSORTIDES PER ENÇÀRREC, I MOLT MÉS EN SABORS SOSTENIBLES...

ROURE BLANCA:
DE DILLUNS A DISSABTE
DE 8.15h A 16h

Telèfon: 625 045 122
web: www.roureblanca.es
Carretera de Rocafort, 26 - baix
46110 Godella

TURISME CARRAIXET

PRIMAVERES
DE L'HORTA

**CELEBRA AMB NOSALTRES L'ANIVERSARI
MIL·LENARI DE L'HORTA DE VALÈNCIA**

Visites teatralitzades, menús de KM.0, promocions
en comerços de proximitat, promoció de fruites i
verdures de temporada...

Consulta tota la informació en
www.turismecarraixet.com